

BESZÉLJÜNK ÖSZINTÉN

Nekünk kanadai magyaroknak el kell készülnünk arra, hogy — lévén a Dominion lakosságának csupán egy százaléka — nem jár ki nekünk több megértés, megbecsülés és publicitás a kanadai nemzetiségek néha nagyon is imbolygó mérlegében, mint amennyit önmagunkból kitermelünk. Eppen ezért itt volna talán már az ideje annak is, hogy egész leplezetlen őszinteséggel tárjuk fel a helyzetet a kanadai magyar egység gondolatát szívükön viselőik előtt, nehogy egyesek tévesen ítéljék meg a valót.

Már pedig a helyzet való ismerete nélkül sohasem lesznek megvalósíthatók a kanadai magyar álmok. A látszat ugyanis sokszor csal és úgy érezzük, hogy ez a nagyon is családias nemcsak kerékkötője, hanem sok esetben egyenesen sárkója volt az egyetemes magyar törekvéseknek — még Kanadában is. A szegény ember számára szinte áthidalhatatlan távolságok ugyanis megátolják még a legarrahivottabb vezető egyéniségeinket is abban, hogy az ideszakadt magyarság helyzetének javítására irányuló törekvéseiket és terveket egymással személyesen megvitassák s ebből önként következnek — mert hát zavarosban halászó kalandorok hál' Istennek mindig akadnak közöttünk elég szép számmal — hogy a kanadai magyar közéletet nagyrészt sajnós manapság is még mindig a szóbeszéd, a „pletka” irányítja.

Nem kell ezen senkinek sem megbotrátkoznia, hiszen ez meglehetősen általános magyar jelenség, mely egyaránt marja az amugy is ezer veszedelem között vitustáncot járó Óhaza közéletét és emésztli fel a külföldre szakadt magyarság jobb sorsra érdemes egyesülési szánpróbálgatásait.

Sajnos a mi közelítünknek is egyik legnagyobb átka a mindentudók rágalmhadjárata, mellyel — úgy gondolják — ha önmagukon nem is segíthetnek; miért ne ártsanak legalább másoknak? Avagy talán jóakaratu közreműködésnek nevezhető az, ha a tárgyilagossá, őszinte kritika helyett állandóan hátnemeti köntörfalazással akarják egyesek megmenteni a kanadai magyar társadalmi összefogás immár évek óta vajudó létrejöttét?

Beszéeljünk őszintén és — hogy ne mondhasa senki, hogy más portáján sóprúnk a magunké helyett, kezdjük a Kanadai Magyar Ujság dolgával. Először is minden tévedés elkerülése végett el kell szögezni, hogy az öt esztendő előtt, a magyar állam segítségével megalapított Védőiroda 1927 június 4.-én kormányintézkedés következtében megszűnt és így — bár minden hozzánk forduló előfizetőnknek készséggel állunk mindenkor rendelkezésére — a lap semmiféle hivatalos ügy elintézését felelősséggel nem vállalhatja, miután nincs joga hozzá, és különben sem volt szerve a megszűnt Védőirodának.

Másodszor. Lapunk SEMMIFÉLE üzleti vagy más összeköttetésben nincsen semmiféle hajójegyjelével, pénzküldő a vagy föld-, illetve ingatlanközvetítő vállalattal, még a levélto-vábbítást sem mi eszközöljük s ennek folytán senki sem hivatkozhatik a Kanadai Magyar Ujságra, ha bármelyik előbb felsorolt üzletágot illető kérdésekről van szó. Egyetlen bizonyítékot hozhatnak csak itt fel az érdekeltek — és ez az, hogy lapunk szerkesztősége és nyomdája még mindig ugyanabban az épületben van, ahol azelőtt a Védőiroda volt és jelenleg — egy üzleti érdekeltég irodája talált helyet.

Ki kell mindennek ellenére a legnyomatékosabban jelentenünk, hogy ez csupán időszakos jelenség, mert az évekkel azelőtt kötött házbérszerződés csak 1930 augusztusában jár le, melyet előbb nem tudunk megszüntetni, de ha ez a házbérszerződés lejár azt nem újítjuk meg, sőt ha bármely más alkalom ki-nálkóznék addig is a helyzet megoldására, a Kanadai Magyar Ujság természetesen azonnal olyan más helyiségre költözik, ahová nem követheti semmiféle üzleti színezetű vállalkozás.

Ettől azonban teljesen függetlenül is arra kérjük mind-azokat, akik ha akár az általunk követett utól eltérőleg akarják is megoldani a kanadai magyarság problémáit — higgyék el nekünk, hogy mi nem azért cseréltük fel a kanadai őstelen-vényt az újságpapírral, hogy azon egyenes barázdák helyett görbe ösvényeket rójunk. És ha oly önzetlenül viseljük szívü-kön a kanadai magyarság ügyét azok, akik eddig a nyilvános-ság megkerülésével igyekeztek javítani a helyzetet: legyenek végre ők is őszinték és tárják fel nézetüket a Kanadai Magyar Ujság hasábjain, amely minden vasut, hajó és földeladási üzlet-től mentesen, pártatlanul akarja szolgálni a kanadai magyar-ságot.

Villamosság a gazdálkodásban

Az utóbbi időben Kanada vil-lamosítása nagy erővel indult meg. Nagy távolsági vezeték-építések, amelyek a villamos-energiát eddig azt nélkülözö területeknek tették hozzáférhetővé.

Cikkünk időszzerűségét emeli az a körülmény is, hogy egy-másután a parlament elé kerültek a villamosörvények is. A gazdátársadalom nincs eléggé tisztában azzal, hogy ez a törvény elsősorban öt érdekl. Villamosításunk tulajdonképpen nem más, mint mezőgazdasá-gunk villamosítása. A közsegeket összekötő és behalozó ve-zetékbe fektetett nagy tökékamátát, törlesztését, az üzlet hasznát, a verseny nélkül eladott áramárban tulnyomó részben a gazdátársadalomnak kell megfizetni, akár a helységek világi-tásáról, akár a farmok cséplési áramszükségletéről van szó.

A villamosítás iránt tehát a gazdának ma már komolyan kell érdeklődnie, ha másért nem, legalább is azért, hogy tudja, mi készül elsősorban az ő számlájára s tudja milyen le-

hetőségeket jelent viszont a villamosítás az ő számára. Ez alkalommal foglalkozunk röviden az utóbbi kérdéssel s lá-suk a „mezőgazdaság villamo-sításá”-nak jelenlegi állását.

A villamos energia a mezőgaz-dasági üzemből négyféle célra használható: munkaerőképpen gépek hajtására, világosítási cé-lokra, fűtésre, főzésre és külön-leges célokra.

A motorikus felhasználás ter-én legjelentősebb a villamos szántás, amely pl. az Óhazában már a háború előtt nagy fejlő-désnek indult. Hozzávetőleges becslés szerint ma körülbelül 200 ilyen szántógép van Euró-pában üzemből s a Németor-szágban velük szerzett tapasztalatok tanúsága szerint igen ki-elégítő. Különösen kiemelk, hogy a villamos szántógép élete-ugyszólván korlátlan, fenntartá-si költségei minimálisak s az an-nakidején annyira kőfogásolt ká-belek a német gépeknél ugyszólván javítás nélkül vannak 15-20 év óta üzemből. Ennek el-lenére a kétféle gépek között min-tájára szerkesztett villamos

szántógépek terjedése megállt úgy látszik a traktorok versenyé-következtében. Viszont egyelő-re meg nem ítélték kísérletek történetek más irányban: Svéd-országban a Stock-eke, Német-országban pedig a traktorok mintájára, előbbi esetben eke helyett talajmaró szerszámok-kal. Kétségtelen, hogy a villa-mos szántás, különös tekintet-tel a csekély tőkejárulékra és az alacsony fenntartási költsé-gre, a legolcsóbb szántási mód, vezetőkhöz kötöttsége azonban hátrányosan befolyásolja elter-jedését.

Ma, amikor a mezőgazdasági termények aránylag alacsony ára folytán a termelés önköltsé-gének a végtelenségig való leszorí-tása szükséges, a villamos szán-tás jelentősége erősen megnőtt.

Másik nagy jelentőségű alkal-mazása a villamos energiának a cséplés. A villamosmotor könnyű, ugyszólván semmi ki-szolgálást, ügyességet nem igényel, tüzbiztos, akármilyen kis-egységben egyenlően gazdasá-gos, olcsó, fordulatszámát tart-ja, kocsi, targoncára vagy szánkóra szerelve könnyen szállítható. Alkalmazása gyorsan el is terjedt s a cséplés a világi-tás után mindjárt másodsorban nyitott utat a mezőgazdasági üzemből a villamos áramnak.

A villamosáram egyéb moto-rikus felhasználása rendkívül tárg. Mínt hogy a villamosmotor bármely kis és bármely nagy-egységben egyformán gazdasá-gos gép, a legparányibb mosó-gépmotor vagy vízszivattyú mű-ködésben tartásától a legna-gyobb cséplőgép meghajtásáig alkalmazható. Könnyű hordoz-hatósága miatt, különösen kü-lönböző előtételekkel összeépít-ve, egyetlen motor a legkülön-félebb munkagépek, takarmány-feldolgozó, terménytisztító stb. gépek meghajtására felhasznál-ható. A villamos porszívók a loápolásnál, a villamos fejőgé-pek a tehenészetben ujabban i-

gen terjednek. Igen kitűnő szol-gálatot tehet a villamosmotor a száraz vidékek öntözőberende-zésénél is és ujabban megfelelő alacsony áramárak mellett fű-tési célokra is alkalmazzák.

A világítás terén a villamos energia egészen különleges he-lyet foglal el és pótolhatatlan. Tetszőleges olthatósága, vala-mint az a tulajdonsága, hogy nem kell ott meggyújtani, ahol a lámpa van, hanem a lámpa-hely és a felejtőhely között akármilyen távolság lehet, hogy nincs nyitott lángja, hogy bár-mikor könnyen leoltható és fel-gyújtható, hogy ez automatiku-san is végbemehet, hogy nincse-nek égéstermékai, hogy egész-nek nem fogyaszt oxigént, elég-gé ismert s éppen farmon kü-lö-nösen felbecsülhetetlen tulajdon-ságai, melyek a baromfityénysz-tés terén is szinte elengedhet-lenek. A melegvíztárolás, — a-mely a konyha nappal vagy a fürdőszoba esti szükségletét lát-ja el, — villamos vasalás, főzés takarmánypácolás mellett vi-szont nagyon érdekes és nagyon terjedő alkalmazása az áram melegfejlesztő képességének a villamos takarmánykonzerválás A eljárás azon alapszik, hogy a zöld és felszeccskázott, torony-ba vagy verembe berakott és le-döngölt takarmányba villamos-áram utján meleget vezetünk, azt a takarmány fehérjetartal-mának teljes kímélése mellett gyorsan olyan hőfokra hozzuk, hogy ecet- és vajsavbaktériu-mok ne keletkezzenek. A takarmányban így csak tejsav-keletkezik s így az édes, kellem-es, friss ízű és teljes értékű marad.

A villamosörvény van hivat-va a villamos energia termelés-t, átvitelét és elosztását szab-ályozni s ez a törvény a gazda-társadalmat a fentiek szerint el-sősorban kell hogy érdekelje.

Legszébb ajándék a Kanadai Magyar Ujság 1930-as Képes Nagy Naptáral

VANKUCÁK NINCS ITTHON

IRTA: ROZVANYI VILMOS

Jani, a borbélyinas meghök-kenve figyel az urat, aki az embertelen kánikulai hőségben elszántan vág át a falu nagy uc-cáján.

— E' tán megbolondult, mi! ... E most azt hiszi, hogy itt megborotváljak.

Mert ez az, ami ilyen meleg-ben nem történhetik meg. A- vagy legalább is nagyon körül-ményesen.

— Fhü, micsoda disznó meleg van! — esik be az ur az ajtón, ugy, mintha üldözött fenevad e-lől menekülne. Itthon van Van-kucák?

— Nincs.

— Hogy, hogy nincs?

— Itt nincs! — mutat maga körül az inas. — Itt sehun se nincs, ha itt teccik próbálni meg taláni nem fogja, hanem a ka-színóba tessék! ... Most ott van.

— De én borotválkozni aka-rok, hékám.

— Borotválkozni? — gondol kozik egyet Jani és rövid töpren-gés után hozzátesszi. — Tessék várni! Majd szólok a tésaszony-nak ...

Azzal már megy is az udvar felől ajtóra s kiszól:

— Egy ur van itt.

— Mit akar? — hangzik be kintől egy erőlyes nő hang.

— Borotválkozni.

— Szappanozd be!

A kívülről beszűrődő asszony hang unott is, fáradt is. Az uta-

sítás, amelyet adott, körülbelül azt jelentette: „Szappanozd be csak az urat, majd csak lesz valahogy!”

Jani hát veri a habot. Néha, mint az asszonyok szokták a tojással megpróbálja, hogy csurog-e még az ujjvégéről. Mi kor aztán már nem csurogott, in-vitálta az urat:

— Tessék ideülni.

Az ur szónéklül odaül a tükör elé.

— Jó borotvás! — mondja Ja-ni szakértően, mialatt az első habadaggal képentörül a pan-tallókoptatót — Nehéz lesz! ...

Az ur, aki eddig teljes bizton-ságban érezte magát, gyanut fog. Ez a minden áron szakér-telmes hozzászólás a tárgyhoz, nyilvánvalóan azt jelenti, hogy az inas akarja őt megborotvál-ni. Meg is kéri hát némi izga-lommal:

— Mindjárt itthon lesz a mes-ter?

— Kicsoda?

— Hát izé ... Vankucák ...

ha jól olvastam ...

— Lehet, — felel Jani diplo-matikusan.

— Nem biztos?

— No-no ...

— Hát?

Jani nem szól, hanem amilyen szeliden csak teheti, cirogat az ur képét. Lágyan, csábító be-cézéssel ... Vagy öt percen át is.

— Hát mi lesz? — türelmet-lenkedik végre az ur. — Megbo-rotválnak engem itt ma?

— Hogyne, hogyne! Tessék csak rámbizni! — teszi le Jani készséggel a szappanoztálát s

ugrik a borotvát fennl.

Csattog azzal is vagy egy per-cet.

Az ur szeme már szikrát hány

— Nos?

— Már is itt vagyok kérném

— ugrik vissza Jani az előbbi készséggel s titokban az égre fohászodik. Megfogja az ur fe-jét, ugy, ahogy a gazdája szok-ta, mikor borotvál.

— Mi, csak nem te?! — s az ur felakar ugrani. Jani azon-ban a fejénél fogva visszanyom-ja:

— Tessék csak nyugodt len-ni!

— Szó, sincs róla.

— De tessék csak! Tudom én ezt ... Ennyit már tudok ...

Azt, hogy a borbély mindig fe-lelős az illetők, az illetők ... ar-cáért.

Ezt is a gazdájától tanulta már Jani. Csak Vankucák arc helyett mást mond.

Az ur mit tehet? Beletörődik.

Első húzás: Az ur szeme köny-nyekbelábad.

Második: az ur a fogát csikor-gatja.

Harmadik: egyszerre szisszen az ur, a borotva, meg Jani.

Jani meg a borotva, mert be-vágtak, az ur, mert bevágták ...

Jani tér legelőször magához:

— C-c-c, — mondja szorgos bosszúsággal. — Hogy lehet ennyit fészkelődni? Borzasztó, hogy milyen idegesnek tetszik lenni!

— Erre az ur is magához tér. Or-dit:

— Micsoda?! Tán még én va-gyok az oka, mi?

— Hát? ... Hát, talán én?

— Jól mondja ... Hm, pont én — fortyan Jani pökendien s

már megint nyomja az ur fejét, hogy gyerünk ... kicsire nem nézünk!

— Takarodj! — üvölt az ur torokszakadtából.

Erre aztán az asszony is elő-kerül.

— No-no! ... Mi van itt? Az én házamnál nem szokás ilyen ribilliót csapni.

Ez az „én házamnál” egy pillanat alatt lehüti a kedélyeket. Főleg az urt, aki annyira bele-zavartodik, hogy már szinte bü-nösnek érzi magát. Mint vala-mi földöntúli látományra fela-kad szeme a hatalmastermetű asszonyra. Meghunyászkodik.

— Kérném, ez a kölyök bevá-gott itt engem.

— Ugyan! — bosszankodik az asszony s kelletlenül legyint, hogy miért zavarják őt az ilyen semmisséggel. — Tud az mán borotválni ... Csak fiatal még hát, persze, hogy nem tuggya fájdalom nélkül ... Azért még nem kell annyit fészkelődni.

— Add ide azt a borotvát!

Jani duzzogva adja oda a szerszámot és közben, hogy az ur is hozzáengesztelődjék a to-vábbi inkvizícióhoz, pofont is kap. Kicsit. Morog rá valamit de aztán kárörvendve kacsnit-gat az ur felé, hogy:

— Na, majd most, te híres! ... Tülem nem hagyta megad

Az asszony baltenyere már nyomja is az ur fejébujját. A jobb kezében megvillan a bo-rotva.

— Most kedved? — nyöszö-rög az ur szorongva s még min-dig nem tud beletörődni sorsá-ba,

— Hát ki? — veti vissza fő-lényesen az asszony. — Csak nem engedem így kimenni az üzletből. Félig megnyuzva ...

— Hanem egészen? — kéri jámborul a borotválásra ítét.

— Óh, kérem, kérem ... Én is egészen szoktam. Pardon, ugy-értem, hogy a kész üzleteket szeretem.

— És következett, mint előbb Első húzás: Az ur könnyezik.

Második: Az ur fogát csikor-gatja.

Harmadik: Egyszerre szisszen a borotva, meg az ur ...

Az asszony nem.

Az asszony, mint valami há-inozandó tökök, ide-oda forgat-ja az ur fejét és némi hiátusok-kal ugyan, de leszedi az ur álla-ról a növényzetet.

Legfeljebb, ha még három szisszenés esett közben.

— Ebben az utolsó „simítások” körében lép be az üzletbe Vanku-cák. Apró, keszeg ember. Csak amolyan tréfa a felesége mel-lett. Ám, úgy látszik, mégis te-kintély a háznál, mert olyan zordonul áll meg az ajtóban, a-hogyan egyetlen, a kaszínóból hazavetődő férj sem merne.

Nos, eddig az volt a baj, hogy Vankucák nem volt otthon; s most az lett a baj, hogy haza-jött.

— Hogy meritek?! ... — zendül fel ekkora emberkéből Isten tudja honnan telő hangon.

— Hogy meritek az én? ...

— Még el is ful dühében ...

Az ur rémülten áll az uj ta-lányos jelenet előtt.

— Hogy meretek az én borot-vámhoz nyulni?

Mindenki lapul. Az inas még a lábát is maga alá huzza, any-nyira szeretne eltűnni gazdája szeme elől.

— Az én drága borotvám! — kesereg Vankucák a haját tépve remegő cimpákkal s cirogatja az asszony kezéből kirántott pengét. — Megőrülök! ... Tő kéletesen tönkretették a leg-jobb késemet! ...

S kis hija, hogy fejét a falba nem verte.

Az ur megszeppenve kéri: — Mit fizetek a borotválko-zásért?

— Mit?! — hördült föl Van-kucák. — Egy pengőt! Kettőt! Százat! ... Ilyen borotva nincs még egy az országban és éppen ezt teszik nekem tönkre ...

Vigasztalhatatlan volt.

A két fényes pengét, amit az ur suttymban az asztalra tett, épp hogy egy pillantásra méltat-tatja.

Csak mikor az ur kívülről van az ajtón, jelenti ki nyugodtan ha-láláspádt hível előt:

— Ez volt a legrosszabb ké-sem. Nem csodálom, hogy egy kicsit megrovátkoltatok a képti szegénynek ... De mit csinál-jak? Ha már benne vagyok, sze-retem a kész üzleteket ... Két pengő egy borotválásért! ... Még meg is élnek, ha mindennap így menne ... Ez az ur pesti lehet, hogy nem mert egy szót sem szólni ...

Aztán fenyegetőn felemeli uj-ra a hangját:

— De ne is szóljon, ha be-gyűtt a boltomba, ebadta vigé-ce! ... Itt én „nyuzok” ...

